

Özgün araştırma

Ergoterapi Bölümü Mezunlarının Lisans Eğitimlerine ve Mesleki Yeterliliklerine İlişkin Genel Algıları

Sultan ÖZGÖTÜRÜCÜ¹, Onur ALTUNTAŞ²

Gönderim Tarihi: 22 Nisan, 2021

Kabul Tarihi: 12 Eylül, 2021

Basım Tarihi: 31 Aralık, 2021

Erken Görünüm Tarihi: 25 Eylül, 2021

Öz

Amaç: Çalışmamızın amacı ülkemizdeki ergoterapistlerin lisans eğitimine bakış açılarını ve mesleki yeterlilik hakkındaki görüşlerini incelemektir.

Gereç ve yöntem: Çalışmaya, ergoterapi bölümü mezunu olan 30 kişi katıldı. Nitel araştırma yönteminin benimsendiği bu çalışmada yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşmelerden elde edilen veriler, betimsel ve içerik analizi yöntemi kullanılarak çözümlenmeye çalışılmıştır.

Bulgular: Katılımcıların %73,3'ü mesleki uygulama derslerini vaka görme, vaka değerlendirme ve müdahale planı oluşturma açılarından yararlı bulmuştur. Katılımcıların %26,7'lik kısmı ise mesleki uygulama derslerini hasta ve aile ile iletişim kurabilme açısından faydalı görmüştür. Katılımcıların %70'i kazandığı yeterlilikleri iş yaşamında etkin bir şekilde kullandığını ifade etmiştir.

Sonuç: Lisans eğitiminin iş yaşamındaki yansımaları ile ilgili geri bildirimler alınmasının ergoterapi eğitiminin gelişimine katkı sağlayacağını düşünmekteyiz. Bu yönde ileri çalışmalar yapılmasını önermekteyiz.

Anahtar kelimeler: Ergoterapi, lisans eğitimi, mesleki yeterlilik

¹Sultan ÖZGÖTÜRÜCÜ (Sorumlu Yazar). Ankara Şehir Hastanesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Hastanesi, Ankara-Türkiye, 0312 552 60 00, e-posta: erg.sultanoz@gmail.com

²Onur ALTUNTAŞ. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi, Ankara-Türkiye, 0312 305 25 60, e-mail: fztonurb@hotmail.com

Original Research

General Perceptions of Occupational Therapy Graduates Regarding Their Undergraduate Education and Professional Competencies

Sultan ÖZGÖTÜRÜCÜ¹, Onur ALTUNTAŞ²

Submission Date: 22th of April, 2021

Accept. Date: 12th of September, 2021

Pub.Date: 31st December, 2021

Early Pub. Date: 25th September, 2021

Abstract

Purpose: The aim of our study is to examine the perspectives of occupational therapist in our country on undergraduate education and their views on professional competence.

Material and Methods: 30 people who graduated Department of Occupational Therapy were included in the study. In this qualitative research method, a semi-structured interview technique was used. The data obtained from the interviews were analysed by using descriptive and content analysis methods.

Results: 73.3% of the participants found professional practice lessons useful in terms of seeing clients, clients' evaluation and creating an intervention plan. 26.7% of the participants found the professional practice lessons useful in terms of communicating with the client and family. 70% of the participants stated that they used their competencies effectively in business life.

Conclusion: We think that receiving feedback about the reflections of undergraduate education in business life will contribute to the development of occupational therapy education. We recommend further studies in this direction.

Keywords: *Occupational therapy, undergraduate education, professional competence*

---

¹Sultan ÖZGÖTÜRÜCÜ (Corresponding Author). Ankara City Hospital, Physical Therapy and Rehabilitation Hospital, Ankara-Turkey, 0312 552 60 00, e-mail: erg.sultanoz@gmail.com

²Onur ALTUNTAŞ. Hacettepe University, Faculty of Health Sciences, Department of Occupational Therapy, Ankara-Turkey, 0312 305 25 60, e-mail: fztonurb@hotmail.com

Giriş

Ergoterapi lisans eğitim programı, eğitim yaklaşımı ve ilkelerini, eğitim yeterliliklerini, öğrenme içeriğini, öğretim yöntemlerini, ölçme-değerlendirme yöntemlerini, değerlendirme ve uygulama sürecini bütün boyutlarıyla kendi eğitim kurumunda uygulayan ergoterapi eğitiminin ana yapı ve unsurlarının dayandığı temel ilke, yaklaşım ve yöntemlerini içeren esaslar, yollar ve yöntemler bütünüdür (Yüksek Öğretim Kurulu [YÖK], 2016). Ergoterapi lisans eğitim programı mesleki derslerin yanı sıra hem temel bilimler hem de sosyal ve beşerî bilimlerle ilgili dersleri kapsar (YÖK, 2016). Ergoterapi kişi-çevre-aktivite ilişkisini, sağlığı ve iyilik halini geliştirmek amacı ile kullanma sürecinde, kişiye biyopsikososyal bir varlık olarak mesleğe özgü bütüncül yaklaşımlar ile müdahale eder. Ergoterapistler kişiler, gruplar veya toplulukların okupasyonel performansını ve katılımını artırmak için çalışırlar (YÖK, 2016; World Federation of Occupational Therapist [WFOT], 2012).

Ergoterapinin felsefesini oluşturan teoriler de temel bilimlerden köken alarak harmanlanmıştır. İlişkili teoriler, modeller, referans çerçeveleri ve diğer rehberler uygun şekilde seçilmekte ve ergoterapi süreci içinde müdahale yapılmaktadır (YÖK, 2016). Ergoterapide mesleki yeterlilik kavramı, modelleri ve teorileri kullanma, klinik akıl yürütme, kanıta dayalı uygulamaları kullanma, birey merkezli yaklaşımı benimseme, profesyonel olma, mesleki bilgi ve becerileri uygulama yeteneklerini içermektedir (Nicola-Richmond, Pépin ve Larkin, 2016).

Yapılan çalışmalarda mezunları iş hayatına hazırlamak için eğitim programlarının önemli olduğu vurgulanmaktadır (Rugg, 1996; Banks, Bell ve Smits, 2000; Tryssenaar, Perkins, 2001; Derald, Olson, Janzen ve Warren, 2002; Scheerer, 2003; Lee ve Mackenzie, 2003). Ergoterapi bölümünde eğitim alan öğrenciler eğitimlerinin kendilerini mesleki açıdan yetkin hissetmelerini sağlayacak şekilde olmalarını beklemektedir. Ancak, öğrencilerin yetkinlikleri için gerekli olduğuna inandıkları bilgi ve beceriler her zaman eğitimcilerin bakış açılarıyla örtüşmeyebilir (Hodgetts ve diğ., 2007). Bu nedenle eğitim programlarını değerlendirmek önemlidir. Çünkü ergoterapistler yeni alanlarda daha fazla teknik beceriler geliştirme ihtiyacı ile karşı karşıyadır. Buna ek olarak, yeni mezun olan ergoterapistler giderek daha özerk ve sorumlu klinisyenler olarak çalışmalarını gereken bir alana girmektedir (Lall, Klein ve Brown, 2003). Mesleki eğitim programlarının da mesleki sorumluluklardaki bu değişikliği yansıtması gerektiği belirtilmektedir (Hodgetts ve diğ., 2007). Bu doğrultuda,

eğitim programlarının mezunlarını uygulamaya hazırlama yeteneğini doğrudan değerlendiren çalışmalar yapılması önemlidir.

Ergoterapi lisans programının geliştirilmesi için periyodik olarak değerlendirme yapılması, okuyan ve mezun olan öğrencilerin eğitim hakkındaki görüş ve düşüncelerinin alınması müfredatın güçlendirilebilmesi açısından önemlidir (WFOT, 2017; European Network of Occupational Therapy in Higher Education [ENOTHE], 2004). Ancak, ergoterapi mezunlarının eğitimlerine ilişkin genel algıları ve çalışma yaşamına hazır olmalarını inceleyen çalışmaların az sayıda olduğu belirtilmektedir (Hodgetts ve diğ., 2007). Türkiye’de çalışan ergoterapistlerin bu konudaki bakışlarını araştırmak amacıyla yaptığımız bu çalışmada ergoterapistlerin lisans eğitimine bakış açıları ve mesleki yeterlilik hakkındaki görüşleri incelenmiştir.

Gereç ve Yöntem

Araştırmamız, ülkemizdeki ergoterapistlerin lisans eğitimine bakış açılarını ve mesleki yeterlilik hakkındaki görüşlerini incelemeye yönelik nitel bir çalışmadır. Görüşmeler Hacettepe Üniversitesi Ergoterapi Bölümü’nde birinci araştırmacı tarafından yapılmış ve yanıtlar kayıt altına alınmıştır. Katılımcılara araştırmacılar tarafından hazırlanmış açık uçlu sorular sorulmuştur. Bu sorular ekte yer almaktadır (EK). Hacettepe Üniversitesi Senatosu Etik Komisyonu’nun 35853172-755.02.06 sayılı verdiği karar doğrultusunda çalışmamız, etik açıdan uygun bulunmuştur.

Çalışma Grubu

Araştırmanın alışma grubunu Türkiye’de çalışan 30 ergoterapist oluşturmaktadır. Dahil etme kriterleri bir ergoterapi bölümünden mezun olup şu anda “ergoterapist” olarak çalışıyor olmak olarak belirlenmiştir. Tüm katılımcılara çalışma ile ilgili bilgilendirme yapılmış ve çalışmaya gönüllü katıldıklarına dair onam formu imzalatılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada veri toplama yöntemi olarak sosyodemografik bilgi formu ve yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır (Yıldız, 2004). Görüşme soruları

hazırlanmadan önce, araştırma konusu ile ilgili literatür taraması yapılmıştır. Görüşme formunda yer alması düşünülen sorular lisans eğitimi, mesleki yeterlilik ve ergoterapistlerin en güçlü hissettiği durumlar başlıkları altında oluşturulmuştur. Bu aşamalardan sonra elde edilen bilgilerden yararlanılarak forma son hali verilmiş, oluşturulan görüşme soruları araştırma kapsamındaki katılımcılara yöneltilmiştir.

Verilerin Analizi

İstatistiksel analizlerde nicel verilerin analizi için ‘SPSS 20 for Windows’ istatistik programı kullanıldı. Bireylerin cinsiyet, yaş, çalıştıkları alanlar ve mezuniyet yılı gibi sosyodemografik bilgileri için frekans veya $\pm$ Standart Sapma ($X \pm SS$) değerleri verildi.

Nitel araştırma yaklaşımı doğrultusunda tasarlanan bu araştırmada “içerik analizi” yapılmıştır. Veriler dört aşamada analiz edilmiştir: 1. Verilerin kodlanması, 2. Kodlanan verilerin temalarının belirlenmesi, 3. Kodların ve temaların düzenlenmesi, 4. Bulguların tanımlanması ve yorumlanması. Analiz sürecinde öncelikle yazılı formlar deşifre edilip çözümlenmeler yapılmıştır. Ayrıca sorulara verilen cevapların bir kısmı olduğu gibi sunma yoluna gidilmiştir. Katılımcıların görüşlerinin analizinde, ifadelerin benzerliğine göre gruplamalar yapılmıştır. Çözümlenmelerde araştırmaya katılan ergoterapistlere birer kod numarası verilerek (E1, E2.) açıklamalar yapılmıştır.

Bulgular

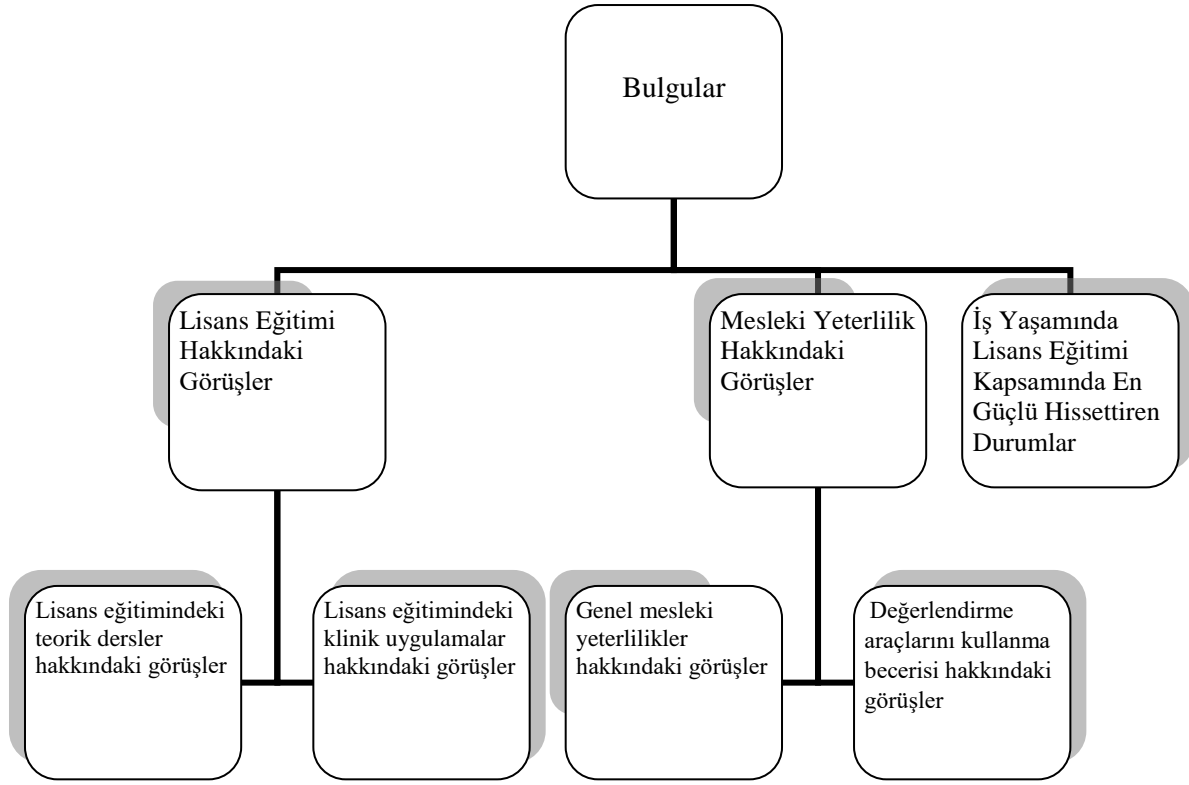
Çalışma grubundaki ergoterapistlere ilişkin bilgiler Tablo 1’ de verilmiştir.

Tablo 1. Çalışma grubuna alınan ergoterapistlere ilişkin bilgiler.

Demografik özellikler	X±SS	
Yaş(yıl)	23.9±1.2	
	n	%
Cinsiyet		
Kadın	26	86,7
Erkek	4	13,3
Mezuniyet yılı		
2014	4	13,3
2015	7	23,3
2016	7	23,3
2017	12	40
En son alınan akademik derece		
Lisans	27	90
Yüksek lisans	3	10
Çalıştıkları kurum statüsü		
Kamu	10	33,3
Özel	20	66,6
Çalışma alanları		
Pediyatrik rehabilitasyon	17	56,6
Fizik tedavi kliniği	1	3,3
Toplum ruh sağlığı merkezi	2	6,6
Palyatif bakım	2	6,6
El rehabilitasyonu	1	3,3
Üniversite akademik personeli	7	23,3
TOPLAM	30	100

X±SS: ortalama±standart sapma; n: Sayı; %: Yüzde.

Araştırma bulguları üç başlık halinde sunulmuştur. İçerik analizine göre belirlenen başlıklar Şekil 1.de gösterilmiştir.

Şekil 1. İçerik analizine göre belirlenen başlıklar

Lisans Eğitimi Hakkındaki Görüşler

Görüşmelerden elde edilen veriler analiz edildiğinde lisans eğitimi hakkındaki görüşler teorik dersler ve klinik uygulamalar hakkındaki görüşler şeklinde iki temaya ayrılmıştır.

Lisans eğitimindeki teorik dersler hakkındaki görüşler

Katılımcıların %46,6'sı lisans eğitiminin iş yaşamındaki beklentileri karşıladığını belirtmiştir. Lisans eğitiminin iş yaşamındaki beklentileri karşılaması ile ilgili ne düşünüyorsunuz sorusuna verilen yanıtlardan birkaçı aşağıdaki gibidir:

“Eğitimimizin yeterli olduğunu düşünüyorum. Bu da iş yaşamımızda bize kolaylık sağladı. Özellikle mesleki uygulama dersleri ve seçmeli derslerin katkısıyla beklentilerim karşılandı (E7).”

“Aldığım eğitim, özellikle mesleki uygulama dersleri iş hayatımda gayet yeterliydi beklentilerimi karşıladı (E11).”

Katılımcıların %66,6’sı lisans eğitimi sırasında aldığınız iletişim becerilerinin iş yaşamınıza katkısı nasıl oldu sorusuna danışan ve ailesiyle görüşme sırasında faydalı olduğunu belirtmiştir. Bu ifadeleri destekleyen katılımcıların görüşlerinden birkaçı aşağıdaki gibidir:

“Etkili iletişim kurup aileyi bilgilendirme konusunda yararlı oldu (E7).”

“Biz aileyle görüşmeyi sıkça deneyimliyoruz çok şanslıyız bu konuda (E28).”

Katılımcılara çalıştığınız kurumda interdisipliner bir ekip içinde yer alıyorsanız lisans eğitimi sırasında aldığınız eğitimin interdisipliner bir ekip içinde kendinizi yeterli ve yararlı görmeye katkısı ne oldu sorusunu sorduğumuzda %80’i interdisipliner bir ekip içinde yer aldığını belirtmiş ve bu katılımcıların %41,6’sı lisans eğitiminin interdisipliner bir ekip içinde yeterli ve yararlı görmeyi sağladığını belirtmiştir. Bu görüşlerden birkaçı aşağıda verilmiştir:

“Lisans eğitiminin interdisipliner bir ekiple çalışmamda yeterli ve yararlı olduğunu düşünüyorum (E5).”

“Ekiple birlikte çalışırken lisans eğitimimiz yeterli ve yararlı görmemi sağladı. Ekip içinde mutlaka yer alıyorum ve iyi çalışmalar yürütüyorum (E7).”

“Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezinde interdisipliner bir ekip içinde çalışıyorum. Kendimi yararlı görüyorum (E16).”

“Ekip içinde kendimi yararlı gördüm. Yüksek lisans döneminde de kendimi geliştirmeye devam ediyorum. Çalışmalara katılıyorum (E28).”

Lisans eğitimindeki klinik uygulamalar hakkındaki görüşler

Katılımcıların %73,3’ü klinik eğitimi vaka görme, vaka değerlendirme ve müdahale planı oluşturma açılarından yararlı bulmuştur. Katılımcıların %26,7’lik kısmı ise mesleki uygulama derslerini hasta ve aile ile iletişim kurabilme açısından faydalı görmüştür. Mesleki uygulama derslerinin iş yaşamınıza katkısı ne oldu sorusuna verilen yanıtlardan bazıları aşağıda verilmiştir:

“Mesleki uygulama derslerinin hasta görme, hastaya yaklaşım, pratik kazanma ve neler yapabileceğimizi görme açısından katkısı oldu (E4).”

“Aile ve hasta ile doğru iletişim kurabilmemde katkısı oldu (E23).”

Katılımcıların %70'i mesleki uygulama derslerinin süresini yeterli bulmuştur. Özellikle 4. sınıfta birçok alanın tanınmasını sağlayan mesleki uygulama derslerinin de alanda etkin çalışmada yol gösterici olduğu vurgulanmıştır.

Katılımcılara yönelttiğimiz değerlendirme sonrası müdahale planı oluşturma ve uygulamada lisans eğitiminin katkısı ne oldu sorusuna katılımcıların %60'ı kendini müdahale planı oluşturma ve uygulama konusunda yeterli gördüğünü ifade etmiştir. Katılımcıların görüşlerinden birkaçı aşağıda verilmiştir:

“Bu konuda eğitimi yeterli görüyorum (E5).”

“Eğitimi yeterli görüyorum ve lisans eğitimimde bana rehber olacak yardımcı kaynakları da öğrendiğim için gerektiğinde de bu kaynaklardan destek alabiliyorum (E15).”

Mesleki Yeterlilik Hakkındaki Görüşler

Görüşmelerden elde edilen veriler analiz edildiğinde mesleki yeterlilik hakkındaki görüşler genel mesleki yeterlilikler ve değerlendirme araçlarını kullanma becerisi şeklinde iki alt temaya ayrılmıştır.

Genel mesleki yeterlilikler hakkındaki görüşler

Kazandığınız yeterlilikleri iş yaşamınızda etkin bir şekilde kullanma hakkında ne düşünüyorsunuz sorusuna katılımcıların %70'i lisans eğitimi sırasında kazandığı yeterlilikleri iş yaşamında etkin bir şekilde kullandığını belirtmiştir. Bu bulguyu destekleyen görüşlerden birkaçı aşağıda verilmiştir:

“Kazandığım yeterlilikleri kullanabiliyorum, teorik bilgileri iş yaşamıma aktarabiliyorum (E29).”

“Kazandığım bilgileri etkin olarak kullanabiliyorum (E26).”

Katılımcıların %30'u ise yeterlilik konusunda eksik olduğunu ifade etmiştir. Bu kodlamayı destekleyen görüşlerden birkaçı aşağıda verilmiştir:

“Sağlık alanı sürekli gelişim göstermektedir. Lisans eğitimi sonrası ergoterapistlerin kendilerini geliştirmeye ve güncel literatürü takip etmeye devam etmeleri gerektiğini düşünüyorum (E30).”

“Palyatif ve yoğun bakım alanında çalışan bir ergoterapist olarak eğitimin bu alanlarda da desteklenmeye devam etmesinin önemli olduğunu düşünüyorum (E17).”

Aldığımız eğitim kapsamında çalıştığımız kurumda sağlık, iyi olma ve ergoterapi arasındaki ilişkiyi açıklamada kendinizi nasıl hissediyorsunuz sorusuna katılımcıların %90’ı bu ilişkiyi açıklamada eğitimin yeterli olduğunu belirtmiştir. Bu bulguyu destekleyen katılımcı görüşlerinden birkaçı aşağıda verilmiştir:

“Bu konuda iyiyiz, eğitimimizin bu alanda yeterli olduğunu düşünüyorum (E28).”

“Bu ilişkiyi açıklamada kendimi yeterli görüyorum (E25).”

“Çalıştığım kurumda bu ilişkiyi açıklamada kendimi yeterli hissediyorum (E5).”

Katılımcıların %10’u ise bu konuda zorlandıklarını belirtmiştir. Bu kodlamamızı destekleyen katılımcı görüşlerinden birkaçı aşağıda verilmiştir:

“Özel eğitimde çalışıyorum oradaki insanlar ergoterapiye alışkın değil bu yüzden anlatmakta zorlanıyorum (E12).”

“Yeterli tam olarak diyemem. Sürekli açıklamamız gerekiyor bazen anlatmakta zorluk yaşıyorum (E7).”

Kişiyi değerlendirme sırasında kendinizi nasıl hissediyorsunuz sorusuna katılımcıların %63,3’ü kendisine başvuran kişiyi değerlendirme sırasında kendini yeterli gördüğünü belirtmiştir. Bu kodlamayı destekleyen katılımcı görüşlerinden birkaçı aşağıda verilmiştir:

“Bu konuda çok iyiyiz çünkü ergoterapinin bakış açısı çok güzel, kullandığım modeller vs. kişinin her alanını kapsadığını ve kapsamlı bir şekilde değerlendirdiğimi düşünüyorum (E1).”

“Lisansta aldığım bilgiler ışığında değerlendirmede kendimi yeterli görüyorum (E16).”

Katılımcılara sorduğumuz birey merkezli müdahale planı oluşturma ve uygulama konusunda kendinizi nasıl hissediyorsunuz sorusuna katılımcıların %86,6’sı kendini yeterli gördüğünü ifade etmiştir. Bu görüşlerden birkaçı aşağıda verilmiştir:

“Lisans eğitimi boyunca kişi merkezli uygulamalar, çalışmalar, değerlendirmeler ve müdahaleler ile sürekli iç içe olduğumuz için iş hayatımda bunu uygulamada kendimi yeterli görüyorum (E6).”

“Ergoterapi mesleği bunu gerektiriyor ve bunu iyi bir şekilde yapabiliyorum (E25).”

“Birey merkezli müdahale konusunda başarılı olduğumu düşünüyorum (E5).”

Müdahale sırasında kişisel yönetim becerilerini kullanma konusunda kendinizi nasıl görüyorsunuz sorusuna katılımcıların %43,3’ü ise kişisel yönetim becerilerini kullanmada kendini yetkin gördüğünü belirtmiştir. Bu görüşlerden birkaçı aşağıda verilmiştir:

“Kendimi bu yönde güçlü buluyorum. Ergoterapi bakış açısıyla kazandığım beceriler oldu (E1).”

“Bu konuda yeterli olduğumu düşünüyorum (E26).”

Engelli bireyin ailesine ve bakım verenine yönelik önerilerde bulunma konusunda kendinizi nasıl görüyorsunuz sorusuna katılımcıların %57,14’ü kendini yeterli gördüğünü belirtmiştir. Bu görüşlerden birkaçı aşağıda verilmiştir:

“Sürekli aile tedavinin içinde olmalı şeklinde eğitim aldık. Bu konuda iyiyim (E29).”

“Bu ergoterapi hizmetinin önemli bir parçasını oluşturuyor. Bu konuda kendimi yeterli görüyorum (E2).”

Kayıt tutma ve dosya oluşturma sırasında kendinizi nasıl görüyorsunuz sorusuna katılımcıların %66,6’sı kendini yeterli gördüğünü belirtmiştir. Bu görüşlerden birkaçı aşağıda verilmiştir:

“Dosya oluşturma ve kayıt tutma sırasında kendimi yeterli görüyorum. Bu özellikle sonuçları net bir şekilde görebilmem için önemli bir konu (E9).”

“Kayıt tutmada çok iyiyim. Okulda kayıt tutma konusunda yeteri kadar tecrübe, deneyim sahibi olduk (E28).”

“Mesleki uygulama derslerinde kayıt tutmanın önemi vurgulandı bu konuda yeterliyim (E29).”

Değerlendirme araçlarını kullanma becerisi hakkındaki görüşler

Kişiyi değerlendirirken kendinizi ergoterapi model ve teorilerini kullanma ve hakim olma konusunda nasıl hissediyorsunuz sorusuna katılımcıların % 26'sı tüm model ve teorilere hakim olduğunu belirtmiştir. Bu konu hakkındaki ergoterapist görüşleri aşağıda verilmiştir:

“Yeterli ve iyi olduğumu düşünüyorum (E20).”

“İyi ve güçlü hissediyorum modelleri kullanıyorum (E1)”

Katılımcıların %30'u ise PEO (kişi-çevre-aktivite modeli) ve KAPM (Kanada Aktivite Performans Modeli) modellerine hâkim olduğunu belirtmiştir. Katılımcılar MOHO Modeli (Model of Human Occupation), Biyopsikososyal Model), Yaratıcı Beceriler Modeli, Biyomekanik Model ve Kawa River modellerini daha az kullandıklarını belirtmişlerdir.

Değerlendirme sırasında kullandığımız veya kullanabileceğiniz ergoterapi değerlendirme testlerini kullanma hakkında kendinizi nasıl görüyorsunuz sorusuna katılımcıların %50'si değerlendirme sırasında kullandıkları testlere hâkim olduğunu belirtmiştir. Bu konu hakkındaki katılımcı görüşlerinden birkaçı aşağıda verilmiştir:

“Okulda sıkça kullandığım testleri kullanıyorum. O yüzden uygulamada sorun yaşamıyorum (E13).”

“Şu an kullandığım testlere hakimim (E29).”

İş Yaşamında Lisans Eğitimi Kapsamında En Güçlü Hissettiren Durumlar

Katılımcılara meslek yaşamlarında kendilerini güçlü hissettikleri durumlar sorulduğunda katılımcıların %20'si her alandaki hasta grubu ile çalışıyor olmak ve ergoterapinin bakış açısına sahip olmak, %16,6'sı kişi merkezli müdahale uygulamak, %13,3'ü mesleğin öncülerinden olmak, %10'u ergoterapinin bütüncül bakış açısına sahip olmak, %10'u kapsamlı değerlendirme yapmak ve kişiye yardımcı olmak, %10'u ergoterapiyi büyük bir sabırla her fırsatta anlatmak, %10'u yapılan müdahalelerin aktivite temelli olup bunların sonucunu almak, %6,6'sı iletişim becerilerinin çok iyi olması, %3,3'ü mesleki uygulama imkanlarının fazla olması olarak belirtmiştir.

Tartışma ve Sonuç

Ergoterapistlerin lisans eğitimine bakış açıları ve mesleki yeterlilik hakkındaki görüşleri incelediğimiz bu çalışmada katılımcıların büyük çoğunluğunun lisans eğitimi sırasında kazandığı yeterlilikleri iş yaşamında etkin şekilde kullandığı tespit edilmiştir.

Hodgetts ve arkadaşlarının 2007 yılında ergoterapi öğrencilerinin ve mezunlarının mesleki eğitime ilişkin memnuniyetlerini ve işe hazırlıklı olmalarını incelediği çalışmada öğrencilerin mezuniyet için gerekli olduğuna inandıkları bilgi ve beceriler ile eğitimcilerin öngördüğü becerilerin her zaman örtüşmeyeceği belirtilmiştir. Çalışmamızda katılımcıların %46,6'sının lisans eğitiminin iş yaşamlarındaki beklentileri karşıladığını belirtmesi alınan eğitimin iş yaşamında etkili kullanıldığını göstermektedir.

Avustralya'da, ergoterapi mesleği için gerekli olan bilgi, beceri ve mesleki davranışların belirlenmesini içeren bir literatür taraması sonucu literatürde en önemli mesleki beceri iletişim olarak belirlenmiştir. İletişim becerisi kişilerarası, profesyoneller arası ve sunum becerilerini içermektedir (Adam, Peters ve Chipchase, 2013). Yapılan araştırmalar ergoterapi mezunlarının, lisans eğitimi süresince edindikleri bilgi ve beceriler ile diğer sağlık profesyonelleri ve genel kamuoyu ile iletişim alanlarında eksiklikler algıladıklarını göstermektedir (Parker, 1991; Adamson, Hunt, Harris ve Hummel, 1998). Çalışmamızda bu çalışmalardan farklı olarak Türkiye'deki ergoterapistlerin büyük çoğunluğunun diğer sağlık personelleriyle, aileyle ve hastayla iletişimde lisans eğitimini yeterli bulduklarını belirledik. Bazı katılımcıların iletişim becerilerinin ergoterapistlerin en güçlü yönü olduğunu belirtmesi bu sonucumuzu desteklemektedir. Katılımcıların iletişim becerilerinde yetkin hissetmelerini teorik bilgilerini mesleki uygulama dersleri imkânıyla pekiştirme ve sıkça deneyimleme fırsatının olmasından kaynaklandığını düşünmekteyiz.

Klinik eğitim ergoterapi alanında öğrenmede kritik bir bileşen olarak kabul edilmektedir (Jung, Sainsbury, Grum, Wilkins ve Tryssenaar, 2002). Klinik eğitim, öğrencilerin mesleki ve kişisel becerilerini gösterebilmeleri, teori ile pratiği bütünleştirebilmeleri amacıyla gerçek yaşam ortamında öğrenmelerini ve uygulama yapmalarını sağlar (Crowe ve Mackenzie, 2002; Mulholland ve Derald, 2005; Holmes ve diğ., 2010; Rodger, Fitzgerald, Davila, Millar ve Allison, 2011; Cavanaugh ve Konrad, 2012). Çalışmamızda katılımcıların %73,3'ünün mesleki uygulama derslerini vaka görme, vaka

değerlendirme ve müdahale planı oluşturma açılarından yararlı bulması mesleki uygulama derslerinin mesleki beceriler için önemli bir bileşen olduğunu doğrulamaktadır.

Yapılan araştırmalar öğrencilikten ergoterapistliğe geçişi zor bir süreç olarak tanımlamış, ergoterapi mezunlarının öğrencilikten terapistliğe geçiş yaparken mesleki kimlik ve rol hakkındaki belirsizlikle ilgili problemler yaşadığını belirtmiştir (Allen ve Cruickshank, 1977; Parker, 1991; Rugg, 1996; Hummell ve Koelmeyer, 1999; Sutton ve Griffin, 2000; Tryssenaar ve Perkins 2001). Çalışmamızın sonucunda bu çalışmalardan farklı olarak ergoterapistlerin lisans eğitimi kapsamında kazandığı yeterlilikleri iş yaşamına etkin bir şekilde aktarabildiği tespit edilmiştir.

Bakım verenlerle ilgili yapılan çalışmalarda ergoterapistlerin bakım verenleri de tedaviye dahil etmeleri gerektiği vurgulanmaktadır (Walker, Washington, Early ve Poskey, 2020). Çalışmamızın bir diğer çıktısı engelli bireyin ailesine ve bakım verenine yönelik önerilerde bulunma konusunda ergoterapistlerin büyük bir kısmının kendini yeterli hissetmesidir. Katılımcılar bu beceriyi lisans eğitiminde aileye yeteri kadar vurgu yapılmasına ve mesleki uygulama derslerinde sıkça deneyimleme fırsatına sahip olmalarına bağlamıştır.

Köksal ve arkadaşlarının 2015 yılında kayıt sisteminin önemini vurgulamak amacıyla yaptıkları çalışmanın sonucunda sağlık hizmetinin devamlılığını ve gelişimini sağlamak için hasta kayıtlarının gözden geçirilmesi gerektiğini ve dosya kayıtlarının eksiksiz olarak doldurulmasının sağlık hizmet sunumunun planlanmasına yönelik katkı sağlaması açısından önemli olduğu vurgulanmıştır (Köksal, Köksal ve Yüksel, 2015). Çalışmamızda katılımcıların kayıt tutma ve dosya oluşturmaya önem verdiği ve özellikle mesleki uygulama derslerinde de bu konuda farkındalıklarının arttığı görülmüştür.

Çalışmalar batılı ülkelerde ergoterapistlerin en yaygın olarak kullandıkları ergoterapi modellerinin KAPM (Kanada Aktivite Performans Modeli), MOHO (Model of Human Occupation) ve PEO (kişi-çevre-aktivite modeli) olduğunu göstermektedir (Ashby ve Chandler, 2010; Bumin, Akel ve Öksüz 2019). Çalışmamızda bazı katılımcıların PEO (kişi-çevre-aktivite modeli), KAPM (Kanada Aktivite Performans Modeli) modellerini etkin bir şekilde kullanabildiğini belirtmesi literatürdeki bu bilgilerle benzerdir. Katılımcıların MOHO (Model of Human Occupation) Modelini kullanırken bazı güçlükler yaşadıklarını belirtmesi literatürdeki bu çalışmalardan farklıdır. Türkiye'deki ergoterapistlerin hangi modelleri sık

kullandıkları hangi modelleri kullanmakta güçlük yaşadığı ile ilgili daha ayrıntılı araştırmalar yapılması literatüre katkı sağlaması açısından önerilmektedir.

Araştırmamız sonucunda ergoterapinin bütüncül bakışı, birey merkezli yaklaşımı ve her hasta popölasyonu ile çalışabiliyor olunması iş hayatında ergoterapistlerin en yetkin hissettiği alanlar ve en güçlü yönü olarak belirlenmiştir. Danışanını kişi-çevre-aktivite modeline uygun olarak kapsamlı bir şekilde, her yönüyle analiz edebilme ve değerlendirme sonrası kayıt tutma, dosya oluşturma ergoterapistlerin yetkin hissettiği diğer alanlardır. Lisans eğitiminde mesleki uygulama derslerinin vaka görme, değerlendirme, vakaya yaklaşım, aileyle iletişim ve deneyim konularında faydalı olduğu sonucuna varılmıştır ayrıca mesleki uygulamalar sırasında klinisyenin birebir değerlendirme ve tedavi planı uygulayarak öğrencilere model olduğu ve öğrenciyi daha çok destekleyici yapısının olması gerektiği de katılımcılar tarafından ifade edilmiştir.

Bu çalışmamızın çeşitli limitasyonları bulunmaktadır. Birinci olarak katılımcıların mezun olduğu yıllara göre homojen dağılmamasıdır. İkinci olarak sonuçların mezuniyet yılı göze alınmadan analiz edilmesidir.

Çalışmamızdan elde ettiğimiz sonuçlar doğrultusunda öğrencilerin lisans eğitiminin yansımaları olan iş yaşamını ve mesleki yeterliliğe katkısını artırmak için mezun/okuyan öğrencilerden geri bildirim alınarak belli dönemlerde lisans eğitimi içeriklerinin güncellenmesinin faydalı olacağını düşünmekteyiz.

Finansal Destek

Çalışma için herhangi bir finansal destek sağlanmamıştır.

Çıkar Çatışması

Yazarlar arasında çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Yükseköğretim Kurulu (2016). Ergoterapi Ulusal Çekirdek Eğitim Programı. https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Ulusal-cekirdek-egitimi-programlari/ergoterapi_ulusal_cekirdek_egitim_programi.pdf adresinden elde edildi.
- Adam, K., Peters, S., & Chipchase, L. (2013). Knowledge, skills and professional behaviours required by occupational therapist and physiotherapist beginning practitioners in work-related practice: A systematic review. *Australian Occupational Therapy Journal*, 60(2), 76-84.
- Adamson, B. J., Hunt, A. E., Harris, L. M., & Hummel, J. (1998). Occupational therapists' perceptions of their undergraduate preparation for the workplace. *British Journal of Occupational Therapy*, 61(4), 173-179.
- Allen, A. S., & Cruickshank, D. R. (1977). Perceived problems of occupational therapists: a subset of the professional curriculum. *The American journal of occupational therapy: official publication of the American Occupational Therapy Association*, 31(9), 557-564.
- Ashby, S., & Chandler, B. (2010). An exploratory study of the occupation-focused models included in occupational therapy professional education programmes. *British Journal of Occupational Therapy*, 73(12), 616-624.
- Banks, S., Bell, E., & Smits, E. (2000). Integration tutorials and seminars: Examining the integration of academic and fieldwork learning by student occupational therapists. *Canadian Journal of Occupational Therapy*, 67(3), 93-100.
- Cavanaugh, J. T., & Konrad, S. C. (2012). Fostering the development of effective person-centered healthcare communication skills: An interprofessional shared learning model. *Work*, 41(3), 293-301.
- Crowe, M. J., & Mackenzie, L. (2002). The influence of fieldwork on the preferred future practice areas of final year occupational therapy students. *Australian Occupational Therapy Journal*, 49(1), 25-36.
- Derdall, M., Olson, P., Janzen, W., & Warren, S. (2002). Development of a questionnaire to examine confidence of occupational therapy students during fieldwork experiences. *Canadian Journal of Occupational Therapy*, 69(1), 49-56.
- Hodgetts, S., Hollis, V., Triska, O., Dennis, S., Madill, H., & Taylor, E. (2007). Occupational therapy students' and graduates' satisfaction with professional education and preparedness for practice. *Canadian Journal of Occupational Therapy*, 74(3), 148-160.
- World Federation of Occupational Therapists (WFOT). (2017). Advice for the Establishment of a New Entry-level Programme for the Education of Occupational Therapists. Erişim tarihi 17 Haziran 2019, <https://www.wfot.org/assets/resources/WFOT-Process-forthe-Approval-of-Education-Programmes.pdf>
- Bruggen, H. V. (2001). European Network of Occupational Therapy in Higher Education: a five-year review. *Occupational therapy international*, 8(2), 132-138.
- Holmes, J. D., Bossers, A. M., Polatajko, H. J., Drynan, D. P., Gallagher, M., O'Sullivan, C. M. ve diğerleri. (2010). 1000 fieldwork hours: Analysis of multi-site evidence. *Canadian Journal of Occupational Therapy*, 77(3), 135-143.
- Hummell, J., & Koelmeyer, L. (1999). New graduates: perceptions of their first occupational therapy position. *British Journal of Occupational Therapy*, 62(8), 351-358.
- Jung, B., Sainsbury, S., Grum, R. M., Wilkins, S., & Tryssenaar, J. (2002). Collaborative fieldwork education with student occupational therapists and student occupational therapist assistants. *Canadian Journal of Occupational Therapy*, 69(2), 95-103.
- Köksal, A. O., Köksal, T., & Yüksel, S. (2015). Beş Yıllık Hasta Kayıtlarının Değerlendirildiği Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Merkezi Verileri ve Kayıt Sisteminin Önemi. *Gaziosmanpaşa Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 7(2), 105-115.
- Lall, A., Klein, J., & Brown, G. T. (2003). Changing times: trials and tribulations of the move to Master's entry-level education in Canada. *Canadian Journal of Occupational Therapy*, 70(3), 152-162.

- Lee, S., & Mackenzie, L. (2003). Starting out in rural New South Wales: the experiences of new graduate occupational therapists. *Australian Journal of Rural Health, 11*(1), 36-43.
- Mulholland, S., & Derald, M. (2005). A strategy for supervising occupational therapy students at community sites. *Occupational Therapy International, 12*(1), 28-43.
- Nicola-Richmond, K. M., Pépin, G., & Larkin, H. (2016). Transformation from student to occupational therapist: Using the Delphi technique to identify the threshold concepts of occupational therapy. *Australian occupational therapy journal, 63*(2), 95-104.
- Parker, C. E. (1991). The needs of newly qualified occupational therapists. *British Journal of Occupational Therapy, 54*(5), 164-168.
- Rodger, S., Fitzgerald, C., Davila, W., Millar, F., & Allison, H. (2011). What makes a quality occupational therapy practice placement? Students' and practice educators' perspectives. *Australian Occupational Therapy Journal, 58*(3), 195-202.
- Rugg, S. (1996). The transition of junior occupational therapists to clinical practice: Report of a preliminary study. *British Journal of Occupational Therapy, 59*(4), 165-168.
- Scheerer, C. R. (2003). Perceptions of effective professional behavior feedback: Occupational therapy student voices. *American Journal of Occupational Therapy, 57*(2), 205-214.
- Sutton, G., & Griffin, M. A. (2000). Transition from student to practitioner: The role of expectations, values and personality. *British Journal of Occupational Therapy, 63*(8), 380-388.
- Tryssenaar, J., & Perkins, J. (2001). From student to therapist: Exploring the first year of practice. *American Journal of Occupational Therapy, 55*(1), 19-27.
- Yıldız, A. (2004). Türkiye'deki yetişkin eğitimi araştırmalarına toplu bakış.
- Walker, B. J., Washington, L., Early, D., & Poskey, G. A. (2020). Parents' Experiences with Implementing Therapy Home Programs for Children with Down Syndrome: A Scoping Review. *Occupational therapy in health care, 34*(1), 85-98.
- World Federation of Occupational Therapist (2012). About Occupational Therapy. <https://wfot.org/about/about-occupational-therapy> adresinden elde edildi.
- Bumin, G., Akel, B. S., & Öksüz, Ç. (2019). Ergoterapi teoriler, modeller ve uygulama yaklaşımları. *Ankara: Hipokrat Yayıncılık.*

EK

Görüşme Soruları

1. Aldığınız eğitimin iş yaşamındaki beklentileri karşılama ile ilgili ne düşünüyorsunuz?
2. Lisans eğitimi sırasında aldığınız iletişim becerilerinin iş yaşamınıza katkısı nasıl oldu?
3. Çalıştığınız kurumda interdisipliner bir ekip içinde yer alıyor musunuz? Alıyor iseniz 4 yıllık lisans eğitimi sırasında aldığınız eğitim interdisipliner bir ekip içinde kendinizi yeterli ve yararlı görmenizi sağlıyor mu ne düşünüyorsunuz?
4. Lisans eğitimi sırasında aldığınız mesleki uygulama derslerinin mesleki yeterliliğe katkısı ne oldu?
5. Lisans eğitimi sırasında aldığınız mesleki uygulama derslerinin sürelerini yeterli görüyor musunuz?
6. Değerlendirme sonrası müdahale planı oluşturma ve uygulamada lisans eğitiminin katkısı ne oldu?
7. Lisans eğitimi sırasında kazandığınız yeterlilikleri iş yaşamınızda etkin bir şekilde kullanmayla ilgili ne düşünüyorsunuz?
8. Lisans eğitimi sırasında aldığınız eğitim kapsamında çalıştığınız kurumda sağlık, iyi olma ve ergoterapi arasındaki ilişkiyi açıklamada kendinizi nasıl hissediyorsunuz?
9. Kişiyi değerlendirme sırasında kendinizi nasıl hissediyorsunuz?
10. Birey merkezli müdahale planı oluşturma ve uygulama konularında kendinizi nasıl buluyorsunuz?
11. Bir müdahale planı oluştururken kişisel yönetim becerilerini kullanmada kendinizi nasıl buluyorsunuz? (Stresle başa çıkma, problem çözme, çatışma yönetimi vb)
12. Engelli bireyin ailesine ve bakım verenine yönelik önerilerde bulunma konusunda kendinizi nasıl görüyorsunuz?
13. Kayıt tutma ve dosya oluşturma sırasında kendinizi nasıl görüyorsunuz?
14. Kişiyi değerlendirirken kendinizi ergoterapi model ve teorilerini kullanma ve hakim olma konusunda nasıl hissediyorsunuz?
15. Değerlendirme sırasında kullandığınız veya kullanabileceğiniz ergoterapi değerlendirme testlerini kullanma hakkında kendinizi nasıl buluyorsunuz?
16. Meslek yaşamınızda kendinizi güçlü hissettiğiniz durumlar nelerdir?